

Forfatter: Carl Sophus Petersen, 1873-1958

Titel: Udrag fra BREV TIL: Petersen, Niels Matthias FRA: Säve, Carl (1854-08-21)

Citation: Carl Sophus Petersen, 1873-1958: "Brevvexling mellem N. M. Petersen og Carl Säve - et bidrag til skandivanismens og den nordiske filologis historie", i *Brevvexling mellem N. M. Petersen og Carl Säve - et bidrag til skandivanismens og den nordiske filologis historie*, Det Schuboeske Forlag, s. 69. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001991716-000-shoot-idm140619158888576.pdf> (tilgået 31. juli 2024)

Anvendt udgave: Brevvexling mellem N. M. Petersen og Carl Säve - et bidrag til skandivanismens og den nordiske filologis historie

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Forlåt, att jag så länge fördröjt raitt svar på Ditt för mig så högeligen kärkomna bref af d. 13 April! Jag har blott att till min ursäkt anföra, att jag under denna tid icke legat på latsidan, utan efter min förmåga varit verksam i vetenskapens, den Nordiska vetenskapens tjenst. I det jag straxt bittida i våras började skrifva afhandlingen Om de starka Verberna och sedan omedelbart derefter skref och utgaf en svensk öfversättning öfver Ynglinga-Sagan¹. Det var ett ganska eget sammanträffande, att jag just skulle företaga mig ett litet arbete öfver ett par Svenska Landskapsmåls St. Verber på samma tid, när Du utgaf eller hade utgifvit en dylik öfver Danskans! Jag ser deri med glädje det starkaste bevis för min åsigts riktighet om det öfvervägande värdet och den stora vigten hos denna ordklass. Dina vänliga ord om min lilla (af många tryckfel, ty värr, missprydda) afhandling, har gjort mig den största fägnad; ty på ingen annans omdöme i dessa saker sätter jag ett så högt och afgörande värde som på Ditt! — När jag midt i Juni reste genom Stockholm afsände jag till Dig och någre andre Danske vänner ex. af Ynglinga-Sagan. Mätte detta mitt första försök att återgifva vårt vördnadsvärda fornspråk på nutidens Svenska, af Dig lika vänligen bedömas! När jag säger „nutidens“, så menar jag icke det usla blandspråk som flödar i våra tidnings- och roman-rännstenar, utan den Svenska, som ännu utan motsägelse är vårt tungomål i hvarje bildad fosterlandsväns mun, eller åtminstone hans pennas idiom. I noterna har jag trott mig böra fästa mig vid mycket, som är af föga eller ingen vikt s. 70 för språkforskaren, men som jag vet kunna gagna en större mängd af läsare, d. v. s. Svenska läsare; då många både historiska namn och ord hafva råkat ut för de besynnerligaste misstag och förvexlingar. Somliga af dessa misstag äro så dumma, att jag nästan skämdes att fästa uppmärksamheten på dem; — men huruledes skulle feLEN kunna rättas, utan att framhållas? — Huru tycker Du, att min återgiftning af de Sturlesonska skaldeverserna lyckats? alliterationens stränga band får lända till ursäkt för mången ofullkomlighet! — Jag tackar Dig hjertligen för de mig ämnade Stærke danske Verber, hvilka väl ännu icke anländt till Stockholm, när jag reste derigenom, men som troligtvis nu ditkommit, så att jag hoppas att snart få se detta kära och viktiga arbete. — Det Ista häftet af den Danske Literatur Historie, erhöLL jag kort före afresan från Uppsala, hvilket jag naturligtvis genast hastade att läsa, oakadt den brådska, i hvilken jag då lefde. Jag behöfver icke omtala det stora nöje, som detta arbete skänkte mig, likväl afbröt jag ofta min läsning med en suck, tänkande: När skola vi få ett slikt för Sverige! Nå, om vi också icke ega en slik bok hos oss, så är det ändock en tröst, att hon finnes för Danmark, — hon kan tjena oss till sporre och föredöme — det bästa af allt är det, att vi snart kunna vänta fortsättning derpå. — Det är väl godt och väl, att Prof. (?) Thorsen¹ skall komma med en Fornnord. Litt. hist., men jag står ändock vid, hvad jag redan en gång yttrat, näml. att N. M. Petersen vore rättaste mannen dertill. — Du frågar mig med vanligt faderligt deltagande, huru mina utsigter äro att få en fast verksamhet i Uppsala? Ja, hvad skall jag svara härpå? Mina utsigter äro i denna väg, menskligt att se, icke stora; men jag litar också på något helt annat än menniskor, jag tror att Gud aldrig nekar den redlige arbetaren sin lön. Också har detta mitt fasta hopp hittills icke s. 71 blifvit sviket, d. v. s. jag har dragit mig fram med tarflighet, och det är allt hvad jag begärt för min egen del. Jag kan iikväl icke undgå att se, att denna min osäkra ställning (att lefva på 2 à 3-åriga stipendier) verkar nedtryckande och menligt på hela min verksamhet. Dock hoppas jag att den nordiska språksaken äfven hos oss småningom skall vinna det erkännande, att man skall börja känna behof äfven af en så ringa arbetare som jag är. — Emellertid verkar det särdeles starkt nedtryckande på det Nord. språkstudiet hos oss, att den nuvarande Professorn i saken deruti är alldeles okunnig (jag kan säga detta till en vän) och utdelar sina videtur till examinander utan allt omdöme: — han gifver laudatur till en mängd, som aldrig studerat Isländska mera, än att de under knappt 3—4 veckor läst Heims Kringlas prosa med Aalls öfversättning — de kunna icke annat än händelsevis skilja ett verbum från ett substantivum! Och likväl är han riddare af både Nordstjerne-, Dannebrog- och en Grekisk orden, under det att den, som skrifvit Svenska språkets historia icke bär någon Svensk orden!¹ — sådan□□ gör mig ondt, men hvad hjälper det.... Ett par dagar före afresan från Uppsala, förkunnade mig Prof. Schröder, att han i höst ville begära tjenstledighet, och att jag således skulle bereda mig att bestrida hans föreläsningar, hvilket icke kostar honom en skilling, ehuru jag skall göra det mödosammaste af hela hans tjenst. Nå, jag läser gerna; men nog önskade jag att få något derfor, nu vid öfver 40 års ålder; men jag kan icke håller släppa någon annan förbi mig för att få den meriten före mig. — Jag skulle vilja ingå i ett långt svaromål på Dina anmärkningar mot mitt försök till förklaring af (v)reiðr stóð (V)rösku bróðir, men jag har nu icke tid dertill. Likväl vill jag anföra, att ehuruväl jag till fulllo känner stället i Málskrúðsfræði att s. 72 „vindandin forna“ då var „fornt mál“, så tror jag dock säkert, att detta v hördes när åtminstone de äldre Edda-qväderna skrefvos. Då nu reiðr i de äldsta tiderna nödvändigt hetat vreiðr (jf. runstenarnes Vraipr I. Uraipr), så moste också Röskva hetat Vröskva; och det är detta, som jag yttermera velat styrka med hela min bevisföring och jämnförelse af det Got. vriskvan, Isl. roskinn, raskr, röskvari, m. m. Ju säkrare det då kan antagas vreiðr - - Vrösku, desto antagligare blir det att vå gagn också hör ihop med det föregående. Likväl erkänner jag villigt, att Dina anmärkningar äro af stor vikt. Att skilja ett ursprungligt vr från ett ursprungl. r kan naturligtvis icke ske på annat än historisk väg och torde ofta blifva temmeligen svårt. I vissa fall kan man dock lätt komma till full säkerhet, och det roade mig derföre att i Köpenh. höra rätt kunnige Isländingar på fullt allvar påstå, att de Isl. verberna ríða (vrida) och ríða (rida) äro ursprungligen ett och samma ord! — Att motarbete den norröna hypotesen i alla dess öfverdrifter anser jag för en samvetssak, och det gläder mig derföre, att Du äfven utdrager samma slutsats utur parallellen mellan de starka verberna i Dalskan, Gotländskan och Isländskan, som jag just velat skola derutur följa, näml. att, som Du säger, „den snak om et særeget norrönt eller norsk tungemål — er ikke andet end snak!“ Jag är emellertid nyfiken att se hvad Munch och de andre norröne Nordmännen skola säga om dessa verber. Förut har Munch städse varit så försigtig att undantaga Gotländskan, när han talat om Svenskans diphthong-brist

Carl Sophus Petersen, 1873-1958, *Brevvexling mellem N. M. Petersen og Carl Säve - et bidrag til skandinavismens og den nordiske filologis historie,*

och o-Isländskhet; men nu får han väl äfven förklara Dalskan för ett „Gotiskt“ undantag från regeln!